Skladatelská soutěž 2020

předběžný výsledek (dokončení)

Emil Vlasák, mezinárodní rozhodčí FIDE

Dokončujeme předběžný výsledek z minulého čísla:

Amatzia Avni
5. čestné uznání

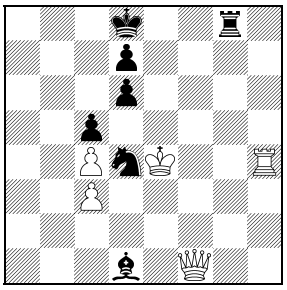

B5 č. táhne, bílý remizuje 5+7

Alexander Avedisián
6. čestné uznání

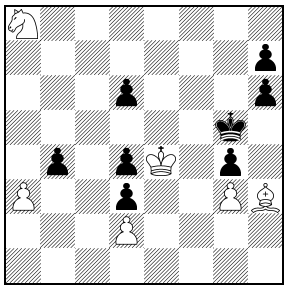

B6 bílý vyhraje 6+8

5. čestné uznání – Amatzia Avni č. 8, 1/2020
B5 Bílý čelí prudkému matovému útoku, ale zachrání se několika motivy spojenými s patem, vidličkou a opakováním pozice. **1...Ve8+** K ničemu nevede 1...Sf3+ 2.Ke3 Jf5+ 3.Kxf3 Jxh4+ 4.Ke3 ani 1...Sc2+ 2.Ke3 Jf5+ 3.Kd2 Jxh4 4.Kxc2. **2.Kd5** Jinam nelze: 2.Kf4? Vf8+, 2.Kd3? Se2+. **2...Jf5!** Silný úder s matovou hrozbou. **3.Ve4** Jezdec je tabu: 3.Dxf5? Kc7! 4.Df4 Sf3+ nebo 4.Vf4 Sa4. **3...Vxe4** 3...Sa4 4.Vxe8+ Kc7 5.Vc8+ Kxc8 6.Dxf5 přechází do hlavní varianty. **4.Dxf5** 4.Kxe4? Jg3+. **4...Kc7!** Hezká šance, po 4...Ve5+ 5.Kxd6! Vxf5 je pat. Slabší je také 4...Ve6 například pro 5.Df8+ Kc7 6.Db8+ Kxb8 pat. **5.Kxe4!** Ale ne 5.Dxe4?? Sa4! s nekrytelným matem. **5...Sc2+ 6.Kd5 Sa4!?** 6...Sxf5 pat. **7.Ke4 Sc2+ 8.Kd5** s nekonečným opakováním pozice. Pěšcovka po 8.Kf4? Sxf5 9.Kxf5 Kc6 by byla prohraná.

6. čestné uznání – Alexander Avedisián (Uruguay) č. 82, 10/2020
B6 Předehra s úvodním braním není příliš zdařilá, ale fantastický 3. tah bílého zaslouží pozornost. **1.Sxg4!** 1.axb4? d5. **1...d5+!** 1...bxa3? 2.Se6, proto nejdřív ucpává diagonálu. **2.Ke5! bxa3 3.Sh5!!** Velmi pěkný tah. **3...a2** 3...Kxh5 4.Kf5 a2 5.Jc7 a1D 6.Je6 vede do hlavní varianty. **4.Jc7 a1D 5.Je6+ Kxh5 6.Kf5! Df1+ 7.Jf4+ Dxf4+ 8.gxf4 a vyhraje.** K výhře nestačilo 3.Sf5?, protože po 3...a2 4.Jc7 a1D 5.Je6+ Kh5 střelec na f5 překáží: 6.Kf6 Da6! 7.Sxd3 (7.Ke5 Dd6+!=) 7...Dxd3 8.Jf4+ Kg4 9.Jxd3 Kxg3 10.Ke5 h5 11.Kxd5 h4 12.Kxd4 Kf3=.

Hlinka, Polášek a Kekely
spec. čestné uznání

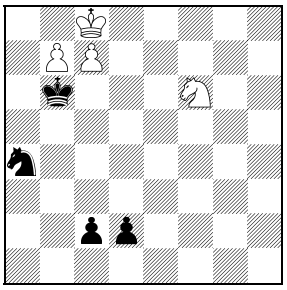

B7 č. táhne, bílý remizuje 4+4

J. Polášek podle Fontany
spec. čestné uznání

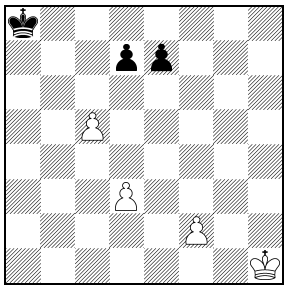

B8 bílý vyhraje 4+3

spec. čestné uznání – Hlinka, Polášek a Kekely č. 4, 3/2020, KaS
B7 Za podobné schéma ve značně výpravnější verzi už Hlinka a Kekely dostali 2. speciální cenu v soutěži Carlsson MT 2013. Odlehčené provedení má svůj význam, zvlášť když je založeno na atraktivním souboji čtveřice pěšců před proměnou. Když už ale odlehčovat, tak pořádně. Proto se mi tato verze líbí víc, než v soutěži také publikovaná skladba Hlinka+Kekely, a vybral jsem ji k vyznamenání.
1...Ka6! Ustupuje z budoucího šachu, protože k ničemu nevede 1...d1D 2.b8D+ Ka5 3.Da8+ Kb5 (3...Kb4 4.Jd5+ Ka3 5.Je3) 4.Jd5 Jb6+ (4...c1D 5.Kb8=) 5.Jxb6 c1D 6.Kb8 Dd6 7.Dd5+ Dxd5 8.Jxd5 nebo 1...Kc6 2.Kb8 c1D 3.c8D+ Kb5 4.Dd7+. **2.Jd7!** 2.b8D? Jb6+. **2...Jb6+!** Nebo 2...c1D 3.b8D d1D (3...Dc6 4.Kd8) 4.Db4! s hrozbou 5.Jb8+. **3.Jxb6 c1D 4.b8D Dc6!** 4...d1D 5.Db7+ Ka5 6.Jd5. **5.Jd7 d1D 6.Da8+ Dxa8+ 7.Jb8+ Kb5 pat**.

spec. čestné uznání – J. Polášek podle Fontany č. 2, 11/2020, KaS
B8 1.d4! Kb7 2.d5! Ka6! Druhá zajímavá varianta je 2...e6 3.f4 Kc7 (3...exd5 4.f5 d4 5.Kg2) 4.Kg2/g1 – král směřuje na e3 – 4...exd5 5.f5 Kd8 6.Kf3/f2 Ke7 7.Ke3 Kf6 8.Kd4 Kxf5 9.Kxd5. **3.f4 Kb5** A dále podle Fontany 1943. **4.c6! Kb6** 4...dxc6 5.d6 exd6 6.f5. **5.d6!** 5.f5? Kc7! 6.cxd7 Kxd7 7.Kg2 Kd6=. **5...exd6 6.f5 Kc7 7.f6 Kd8 8.f7** nebo **8.c7+**. Tenhle duál Fontanovi vyčítají, ale mně příliš nevadí, protože každý vidí, že řešení končí. Ve Fontanově studii zůstává bílý král v rohu a vše rozhodou pěšci. Jaroslav svou předehrou tento paradox ještě zvýraznil.

spec. čestné uznání – P. Krug č. 68, 8/2020
B9 Po krátkém úvodu vznikne zajímavá symetrická pozice. V dobrých studiích s podobnou koncepcí bývají symetrické obrany vyvráceny různě v závislosti na vzdálenosti od kraje šachovnice. Zde bohužel takový efekt chybí – řešení není reciproční záměna, ale pouhá symetrie. Různá vzdálenost se bohužel projeví jen tím, že v jedné variantě je duál. Proto nemohu udělit vyšší vyznamenání, nicméně zajímavá hra s dvojnásobnou obětí na e2 i tak pozornost zasluhuje.
1.Da2! De2+! Nestačí 1...f2 2.Dxb2 f1D+ 3.Kc2 Dd3+ 4.Kc1 nebo 1...Dxa2 2.Vxa2 Jf6 3.Ke1 Jg4 4.Kf1 d3 5.Vg8. **2.Dxe2+ fxe2+ 3.Ke1 Jd6 4.Va2!** Pokus 4.Vh2 f3 5.Vxe2+ fxe2 6.Va2 d3 7.Vxe2+ vázne na 7...Kd4! 8.Vd2 e3 9.Vh2 Kc3. **4...d3!** 4...f3 5.Vxe2+ fxe2 6.Vh3+. **5.Vxe2+ dxe2 6.Vh2 f3 7.Vxe2+ Kf4 8.Vd2!** Proti svůdnosti je jezdec napaden a to dává věži tempo k převodu do týla. **8...Jf5 9.Vd8! e3 10.Vf8 Kg4 11.Vg8+ Kh3 12.Vf8 Kg4 13.Vg8+ Kf4 14.Vf8 remíza**. Ve druhé variantě **3...Jf6 4.Vh2! f3 5.Vxe2+ fxe2 6.Va2 d3 7.Vxe2+ Kd4** remizuje jednak symetrické 8.Vf2!, ale také 8.Va2 e3 9.Va4+!, protože věž je o řadu dál.

Peter Krug
spec. čestné uznání

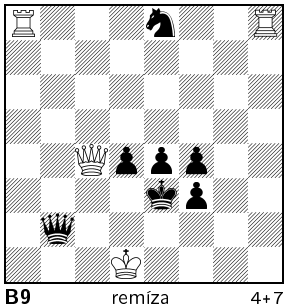

B9 remíza 4+7

V. Samilo a S. Tkačenko
pochvalná zmínka

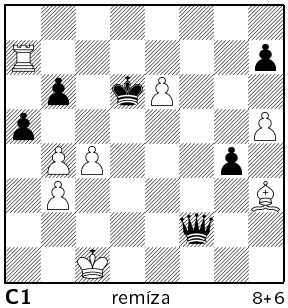

C1 remíza 8+6

Pochv. zm. – Vladimír Samilo a Sergej Tkačenko (Ukrajina) č. 96, 12/2020
C1 1.Vd7+ Kc6! Bílý se zkonsoliduje po 1...Kxe6 2.Sxg4+ Kf6 3.Sd1! nebo 1...Ke5!? 2.Sxg4! Df4+ 3.Vd2 Kf6 (3...Dxg4? 4.e7) 4.Se2 axb4 5.Sd3! nebo 4...De5 5.bxa5 Dc3+ 6.Vc2 Da1+ 7.Kd2 Dxa5+ 8.Kd3 Df5+ 9.Kd2 Dxe6 10.b4. **2.Sxg4** 2.b5+? Kc5 3.Sxg4 Kb4. **2...Df4+** 2...a4 3.Sf5 De3+ 4.Kd1 axb3 5.Vd5= **3.Kb2!** Míří na a3, slabší je 3.Vd2 Dxg4 4.b5+ Kc5 5.e7 De4 nebo 3.Kc2 Dxg4 4.b5+ Kc5 5.Kc3 Dg3+ 6.Kc2 Dh3. **3...Dxg4** 3...axb4 4.e7 **4.b5+ Kc5 5.Ka3! Dxe6 6.Vd5+!** Svůdnost 6.Vd1? h6! 7.Vd5+ (7.Vd2 De5 8.Vd1 Dxh5) 7...Dxd5 8.cxd5 Kxd5 a koncovku bílý nezachrání: 9.b4 axb4+ 10.Kxb4 Kd4! 11.Kb3 Kc5 12.Kc3 Kxb5 13.Kd4 Ka4 14.Ke5 b5! 15.Kf5 b4. **6...Dxd5 7.cxd5 h6!** Po 7...Kxd5 je nejjednodušší 8.h6, například 8...Kc5 9.Ka4 Kd6 10.b4 axb4 11.Kxb4 Kd5 12.Kc3 Kc5 13.Kb2 Kxb5 14.Kb3. **8.d6!** Hezké odlákání krále. Nestačí okamžité 8.b4+? axb4+ (šach, tempo) 9.Kb3 Kxd5 10.Kxb4 Kd4! 11.Kb3 Kc5. **8...Kxd6 9.b4 axb4+ 10.Kxb4** Král je na d6 místo d5 a to stačí k záchraně. **10...Kd5 11.Kc3! Kc5 12.Kd3! Kxb5 13.Ke4 Kc5 14.Kf5 b5** 14...Kd6 15.Kg6 Ke7 16.Kxh6 Kf6 17.Kh7 b5 18.h6 Kf7 19.Kh8 b4 20.h7 vede k patu. **15.Kg6 b4 16.Kxh6 b3 17.Kg7! b2 18.h6 b1D 19.h7 remíza**. Centrum studie – motiv v pěšcovce – je pěkný. Nejsem si ale jist, zda mu příliš rozehrání spíš neškodí. Úvod s dámou je bez počítače těžko stravitelný a efekt 5.Vd5+/5.Vd1 by fungoval dobře v případě, kdyby svůdností byl tah 5.Vd5+; bohužel je to ale naopak.

Stanislav Nosek
pochvalná zmínka

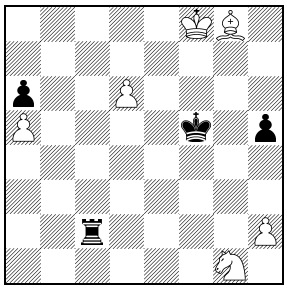

C2 č. táhne, bílý vyhraje 6+4

D. Navara a J. Polášek
pochvalná zmínka

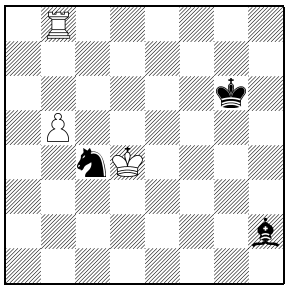

C3 bílý vyhraje 3+3

pochvalná zmínka – Stanislav Nosek (Česko) č. 16, 2/2020
C2 1...Vc8+ Tak získá pěšce d6. **2.Kf7!** Po 2.Ke7? Vxg8 3.d7 Vg7+! 4.Kd6 Vxg1! 5.d8D Vd1+ 6.Kc7 Vxd8 7.Kxd8 Kg4 černý snadno remízuje. **2...Vd8 3.Sh7+ Ke5 4.Ke7!** Koncovka po 4.Jf3+?! Kxd6 5.Sg6 Vc8 6.Sxh5 Vc5 7.Sg6 Vxa5 je ověřená EGTB remíza. **4...Vxd6 5.Jf3+ Kd5 6.Jg5!** Dominace. **6...Vh6** Nebo 6...h4 (hrozba) 7.Se4+ Kc5 8.Je6+. Podobné je 6...Kc6 7.Se4+ Kc7 8.Je6+. **7.Se4+** Po 7.Sg8+? Kc5 8.Je6+ Kb5 9.Kf7 h4! 10.Kg7 Vh5 by věž vyklouzla. **7...Kc5 8.Jf7**. Malá vkusná studie na dominaci.

pochvalná zmínka – D. Navara a J. Polášek (Česko) č. 2, 9/2020, KaS
C3 1.Vg8+ 1.Vh8 Se5+. **1...Kf7! 2.Vg2 Jd6 3.b6** Střelec je chycen: 3...Sg3 4.Vxg3!. **3...Jf5+ 4.Ke4 Jd6+ 5.Kd5** Podobná situace, 5...Sf4 6.Vf2. **5...Jc8!** Dobrá obrana, po 6.b7 Je7+! si střelec diagonálu pohlídá a nestačí ani 6.Vxh2 Jxb6+ 7.Kc6 Jc4!. Poslední trumf ale ponese bílý. **6.Vf2+!** Nutí černého krále jít na nevýhodné pole. **6...Ke8** Po 6...Kg7 např. 7.b7 Je7+ 8.Ke6. **7.Vxh2 Jxb6+ 8.Kc6 a vyhraje**. Zde už se jezdec proti věži nezachrání, například 8...Jc8 9.Vh8+ nebo 8...Jc4 9.Kc5 (nebo 9.Ve2+ Kf7 10.Ve4) 9...Je5 10.Ve2. Maličkost s logickým obsahem vhodná do řešitelských soutěží.

E. Gasimov a I. Aliev
pochvalná zmínka

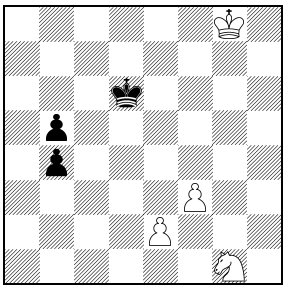

C4 bílý vyhraje 4+3

Jan Sprenger
pochvalná zmínka

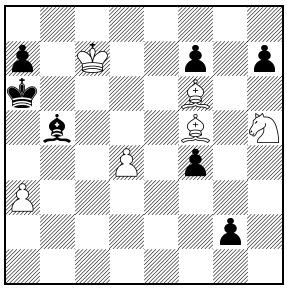

C5 remíza 6+7

pochv. zm. – Elmar Gasimov a Ilham Aliev (Ázerbájdžán) č. 94, 12/2020
C4 1.f4! 1.e3? b3 2.Je2 b4 3.Jg3 Kc5 4.Jf1 Kc4 5.Jd2+ Kd3=. **1...Kd5** 1...b3 2.Jf3 b2 3.Jd2 Kd5 4.f5 Ke5 5.e4. **2.f5 Ke5 3.e4 Kxe4** 3...b3 4.Jf3+ Kxe4 5.f6 Ke3 6.Je1 vede do hlavní varianty. **4.f6 b3 5.Jf3! Ke3** 5...Kxf3 6.f7 b2 7.f8D šach. **6.Je1 Kd2 7.Jd3! Kxd3 8.f7 b2 9.f8D b1D 10.Df5+ a vyhraje**. Příjemná koncovka s opakovanou obětí jezdce.

pochvalná zmínka – Jan Sprenger (Itálie) č. 74, 9/2020
C5 Studie od hráče 2480 demonstruje analyticky složité opakování tahů ve dvou variantách. **1.Jg3!!** S plánem Jg3-e4-c5 a protihrou proti černému králi. Hra se dále větví. **a) 1...g1D 2.Je4 Ka5** 2...Dc1+ 3.Jc5+ Ka5 4.Sd8! Dxa3 5.Jb7+ Ka4 6.Sc2+ Kb4 7.Se7+. **3.Jc5 Sc4/e2/f1 4.Sd7!** Hrozí 5.Jb7+ s věčným šachem. **4...Sb5** 4...Sd5? 5.Kc8. **5.Sf5! Sc4 6.Sd7** s opakováním tahů, kterému se černý nemůže vyhnout; po 5...Se8? 6.Sd8 Dc1 7.Kd6+ Kb5 8.Sd3+ by ještě prohrál. **b) 1...fxg3 2.Sg5! g1D 3.Sd2!** Hrozí 4.Sc8 mat. **3...Sc6/a4/d7/e8** Musí krýt a4: 3...Sf1? 4.a4! Dg2 5.Sc8+ Db7+ 6.Sxb7 mat. **4.Sd3+ Sb5 5.Sf5! Se8 6.Sd3+ Sb5 7.Sf5** druhé opakování tahů. Ani tomu se nelze vyhnout, po 5.Se4? Sf1! 6.a4 Dg2! 7.Sxg2 Sxg2 8.Se1 h5 9.Sxg3 Ka5 by černý koncovku vyhrál.

Jaroslav Polášek
spec. pochvalná zmínka

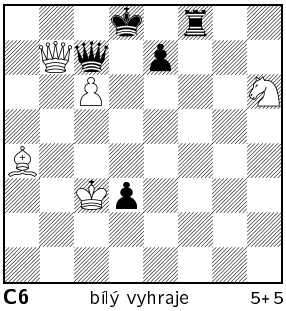

C6 bílý vyhraje 5+5

Vladimir Neistadt
spec. pochvalná zmínka

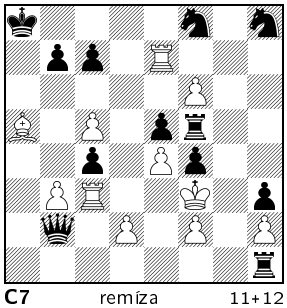

C7 remíza 11+12

spec. pochvalná zmínka – Jaroslav Polášek č. 6, 3/2020, KaS
C6 1.Da8+ Dc8 2.Da5+ Dc7 3.Jf7+! Velmi přesně načasovaný úder. Předčasné bylo 2.Jf7+? Vxf7 3.Da5+ Ke8 4.Dd5 e6! 5.c7+ Ke7 6.Dg5+ Kd6 7.Dd8+ Vd7! 8.Dxc8 (8.Sxd7 Dxc7+ 9.Dxc7+ Kxc7 10.Sxe6) 8...Vxc7+. Výhru zahazuje i 3.Dd5+? Kc8 4.Jf7 d2 5.Kc2 d1D+ (nejjednodušší) 6.Kxd1 Da7 7.Sb3 Vxf7 8.Dxf7 Dd4+ s vyšachováním pěšce c6. **3...Vxf7!** Po 3...Kc8 4.Da8+ Db8 5.Da6+ Kc7 6.Da5+ má bílý rozhodující útok, např. 6...Kc8 7.Sb3 nebo 6...Db6 7.De5+ Kc8 8.Jd6+ exd6 9.De6+ s vyšachováním věže. **4.Dd5+ Ke8** Jinak přijde o věž. **5.Dd7+ Dxd7 6.c7 Dxa4 7.c8D mat**. Chvalčev (Šachmaty v SSSR 1968) byl tematicky bohatší, ale poněkud překombinovaný. Jaroslav se soustředil na efektní závěr, který zpracoval čistě s přesným přilákáním věže na f7.

spec. pochvalná zmínka – Vladimir Neistadt (Rusko) č. 83, 10/2020
C7 1.Sb6! cxb6 2.cxb6 Jd7! 3.Vxd7 Jf7! 4.Vxf7 Vxf6! 4...Da3? 5.Ve7. **5.Vxf6 Da3 6.b4!** 6.Vxc4? Dxb3+ 7.Kg4 Vg1+ 8.Kf5 Vg8. **6...Dxb4 7.Vd3!! De7** 7...cxd3 8.Vg6! **8.Vfd6 cxd3 9.Vg6! Dd8 10.Vg8! Db8** 10...Dxg8 pat. **11.Vg1! Dd6** 11...Dc8 12.Va1+ Kb8 13.Va8+ Kxa8 pat, 11...Vxg1 pat. **12.Vg8+ Db8 13.Vg1! poziční remíza**. Kolotoč oboustranných obětí je efektní, ale od výchozí pozice bolí oči a patový obrazec je viditelný od začátku.

Námitky proti tomuto rozsudku posílejte do 31. 5. 2021 na **hlinkamichal55@gmail.com** a kopii na **emil@vlasak.biz**.

V Ústí nad Labem 9. 2. 2021

Šachové hádanky (4)

Námi zamýšlené řešení **první úlohy** z minulého čísla (*bílý matil v šestém tahu proměnou pěšce „h“ v jezdce*) bylo **1.h4 d5 2.h5 Jd7 3.h6 Jdf6 4.hxg7 Kd7 5.Vh6 Je8 6.gxf8J mat**. Inspirovali jsme se retroúlohou Petera Röslera (Problemkiste 1994), který ale otiskl až závěrečnou pozici s úkolem najít nejkratší důkazovou partii. Měl pro to dobrý důvod, v naší úpravě jsme totiž přehlédli možnost matu na f7 pomocí odtažného šachu, kterou nalezl korektor Pavel Kameník těsně po uzávěrce – černý může dokonce jeden tah ušetřit, např. **1.h4 f6 2.h5 Kf7 3.h6 e6 4.hxg7 De8 5.Vxh7 ...** (cokoliv) **6.gxh8J mat**. Aby naše úloha zůstala korektní a umožnila obě řešení, navrhl Vlastimil Iša přidat podmínku: *„ve druhém řešení musí být braní mimochodem“* (černý by musel vložit 2...g5). Jinou možnost je dodatečná podmínka *„černý táhl kameny královského křídla nejvýše dvakrát“*, případně *„pěšec e7 se nepohnul“*. Pak by pole e6 musel ucpat střelec, např. **1.h4 d5 2.h5 Se6 3.h6 f6 4.hxg7 Kf7 5.Vxh7 De8 6.gxh8J mat**.

Druhá úloha (Keresův závin) zněla: *bílý nemůže dát šach, i kdyby tahal dvakrát za sebou*. Pravděpodobně skutečně existuje jediná pozice (až na symetrie), na které jsme se shodli s řešiteli *(viz diagram 1)*. Na této úloze ztroskotal dvojnásobný vítěz z minulých čísel Josef Chalupský.

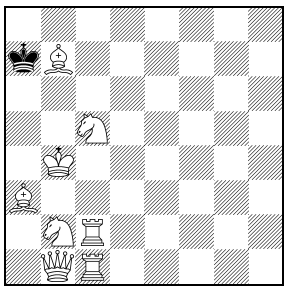

1 Keresův závin

Třetí úloha, svérázná „studie“ na remízu, je založena na padesátitahovém pravidle. Bílý nesmí zahrát žádný tah, protože to by bral nebo táhl pěšcem. Místo toho musí zavolat rozhodčího a reklamovat. Důkazová partie má dvě části. První je poněkud volnější, i když má své malé záludnosti. Nejrychleji se ji – nám i řešitelům – podařilo dosáhnout ve 27 tazích, například Jana Závodná postupovala takto: **1.g4 a6 2.Sg2 Jc6 3.c3 Ja5 4.Dc2 Jb3 5.Dg6 hxg6 6.Jf3 Jxa1 7.Jh4 Jb3 8.Jf5 gxf5 9.Se4 fxe4 10.Vg1 Ja5 11.Vg3 Jc4 12.Vd3 Jb6 13.Ja3 Vb8 14.Kd1 Jh6 15.Kc2 exd3+ 16.Kb1 Jf5 17.Jc2 dxc2+ 18.Ka1 Vh3 19.d3 Ja8 20.Se3 Vg3 21.Sd4 Je3 22.Sa7 b6** *(viz diagram 2)*

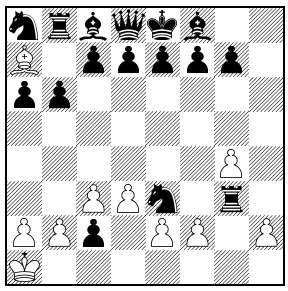

2 po 22...b6

Teď bílý potřebuje dvě tempa (g5 a fxe3), jinak by došlo k retropatu. **23.g5 Sb7 24.fxe3 Vc8 25.Sb8 Se4 26.Sa7 Sh7 27.Sb8 g6**. Poslední tah pěšcem v partii. Další průběh je poměrně vynucený až na ztráty času, kterým se černý samozřejmě vyhýbá, aby remíze zabránil. Nejrychlejší partie mohla probíhat zhruba takto **28.Sa7 Sg7-e5 Kf8-g7 Dh8 Vg8 34.-48... Kf8-e8-d8-c8-b7-c6-d5-e6-Kf5-g4-h3--g2-f2-e1-d1 Df6-f1-e1-d2 Vg1-h1 Sg3-f2-g1 58.-72...Ke1→g7** (po stejné dráze) **73.Sb8 Vd8 74.Sa7 Sg8 75.Sb8 Kf8 76.Sa7 Ke8 77.Sb8 Vc8 78.Sa7 Vb8**. Černá dáma a věž mohly jít po mírně odlišných trajektoriích, ale na počtu tahů to nic nemění. Zní to neuvěřitelně, ale reklamace remízy je oprávněná. Autorem je klasik retroproblému Nikita Plaksin (Šachmatnaja Moskva 1969).

Úspěšní řešitelé **Jozef Michenka**, **Jana Závodná** s otcem **Zdeňkem** (Brno), **Vlastimil Iša** (Bratislava) a **Radek Kotík** (Jihlava). Částečně vyřešil **Josef Chalupský** (České Budějovice). I dnes přinášíme trojici hádanek.

Rozcvička pro začínající

Je možné, aby v **D3** byl černý na tahu? Pošlete nejkratší partii.

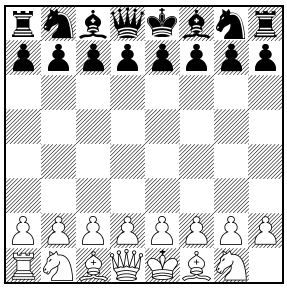

3 černý na tahu

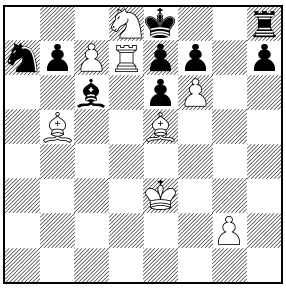

4 vrátit tah a mat 2. tahem

Jaký tah vrátit?

V **D4** vraťte poslední tah bílého a místo něho dejte mat druhým tahem.

Super mat

Rozestavte na šachovnici všech osm bílých figur bez pěšců (střelci různobarevní) a černého krále do matu. Všechny bílé kameny si musí „zahrát“, tj. odstranění libovolné figury (resp. přemístění bílého krále mimo matový obrazec) buď mat zruší nebo pozice přestane být legální. Aby úloha nebyla tak jednoduchá, musíte splnit ještě další podmínky: všech devět figur umístit na první tři řady a **krále** v **prvním** řešení na **f2**, ve **druhém** na **e1**.

J. Polášek a E. Vlasák